ea profeſſione, cùm monaſterium habeatur loco filij. At credo non expirare, ſed eam valituram decedente hoc profeſſo intra ætatem pupillarem; quia verum non eſt, monaſterium haberi loco filij, vt dicemus infrà. Et quamuis id verum eſſet, eſt in ſolis caſibus iure expreſſis, qualis non eſt hic. Si autem obiret factus iam pubes, conſtat à tempore pubertatis ceſſare ſubſtitutionem, & ſuccedere monaſterium, ſicut ceſſaret ipſo manente in ſeculo. Quia illa profeſſio non reputatur mors naturalis. Quod ſi profeſſio illa fieret in ea ætate abſque diſpenſatione Pontificia, conſtat non expirare ſubſtitutionem, in quauis religione profeſſio fiat, quia cùm ea profeſſio ſit prorſus irrita, nullum producit effectum: atque ita bene docet Guillelmus Benedictus *eodem num.* 114.

SVMMARIVM.

*An teſtamentum ante profeſſionem factum ſit à die profeſſionis exequendum, ita vt extunc hæres hæreditatem, & legatarius legata habituri ſint, quando conſtat expreſsè de voluntate teſtatoris? n.*53.

*Quid in dubio huius voluntatis, quando religio eſt ſuccedendi capax? n.*54.

*An ſi hæres inſtitutus, aut legatarius priùs obeant, quàm ille profeſſus, caſſentur hæreditas, & legata; & pertineant ad monaſterium ſuccedendi capax? n.*55.

An hic hæres debeat habere hæreditatem etiam obuenientem illi profeſſo poſt profeſſionem? n. 56. *&* 57.

*An dicendum ſit idem de donatione causâ mortis ante profeſſionem facta? n.*58.

Quid de donatione facta inter viuos, etiamſi exequutio differretur in diem certum, aut in tempus mortis donantis? numero 59.

An ſit coniectura voluntatis, vt à die profeſſionis debeantur hæreditas, & legata, quando tempore nouitiatus, vel cum cogitatione ingreſſus factum eſt teſtamentum, & an amplectenda ſit in dubio opinio, quæ religioni fauet? n. 60.

An ſit coniectura huius voluntatis, ſi teſtator relinquat monaſterio vſumfructum bonorum, vel rei alicuius particularis, & quanto tempore debeatur vſusfructus ille, & an id tempus ſit numerandum à die profeſſionis? n. 61.

*An ſit coniectura, ſi reliquerit legatum monaſterio, aut illum hæredem inſtituerit? n.*62.

An ſit coniectura, ſi teſtator dixerit velle ſe ante profeſſionem de rebus ſuis diſponere, ne poſt illam lites oriantur? numero 63.

*An ſit coniectura, ſi teſtator mandauerit multa implere per hæredem ſtatim poſt profeſſionem? n.*64.

*An ſit coniectura obſeruantia diu poſtea ſubſequuta? n.*65.

*Quid ſi aliàs legatum eſſet inane, vt ſi legata ſint commoditas, vſusfructus, vel cenſus annuus, quæ profeſſus ille tempore ſuæ vitæ poſſidebat? n.*66.

Quid ſi teſtator diceret ſe velle, vt poſt mortem ſuam hæres habeat bona, an in dubio intelligatur de ſola morte naturali? num. 67.

*An quando monaſterium eſt incapax ſuccedendi, hæreditas, & legata debeantur à die profeſſionis? refertur quædam ſententia. n.*68.

*Sententia authoris: vbi remiſſiuè, quid quando monaſteria ex conſuetudine, aut ſtatuto non ſuccedunt. n.*69.

An idem dicendum ſit de reliquis mendicantibus, & de Societate IESV, *& an egreſſi à Societate recuperent bona? numero* 70.

Quid dicendum de donatione causâ mortis facta ab his religioſis incapacibus ſuccedendi etiam in communi? n. 71.

Quid de donatione inter viuos, cuius exequutio differtur poſt certum tempus, vel poſt mortem horum profeſſorum, & poſtea profitentur in ordine ſuccedendi incapaci? numero 72.

*Quid ſi illa donatio causâ mortis, vel inter viuos exercenda poſt mortem facta eſſet à volente ingredi religionem incapacem ſuccedendi? n.*73.

*Quid de donatione inter viuos, reuocabili tamen vſquè ad mortem, vt ſi vir donaret vxori, vel pater melioraret filium in tertia bonorum parte? n.*74.

Quid de legato annuo relicto alicui, & poſtea profitetur in religione incapaci ſuccedendi? n. 75.

*An fideicommiſſum relictum alicui, vt poſt mortem reſtituat, ſi poſtea in ordine ſuccedendi capaci profiteatur, ſit à die profeſſionis reſtituendum? n.*76.

*Quid ſi monachus ille ſuperuiuat fideicommiſſario, an fideicommiſſum pertineat ad monaſterium, & è contra, ſi ſubſtitutus ingrediatur religionem ſuccedendi capacem, & moriatur ante grauatum, an ſuccedat monaſterium? n.*77.

*Quid ſi id monaſterium ſit ſuccedendi incapax? refertur quædam ſententia. n.*78.

Sententia authoris. n. 79.

An profeſſio in ordine ſucceſſionis incapaci cenſenda ſit mors naturalis in præiudicium tertij? refertur quædam ſententia. n. 80.

Sententia authoris. n. 81.

*Quid ſi profeſſus non alienauerat bona illa, ſed ea renunciauerat, vel legauerat in teſtamento? n.*82.

An ſtatutum, & pactum lucrandæ dotis poſt mortem alterius coniugis, vel pactum reddendæ tunc dotis patri, habeat locum, ſi alter in religione profiteatur? n. 83.

*An profeſſus in religione ſuccedendi incapaci rumpat teſtamentum paternum, in quo præteritus eſt? n.*84.

*An hic computetur inter liberos ad computandam legitimam? num.*85.

*An ſi ſtatuto, aut conſuetudine maſculi excludant fœminas à ſucceſſione, excludantur illæ relicto filio profeſſo in religione incapaci, vel capaci? n.*86.

*An grauatus hæreditatem reſtituere, ſi abſque liberis deceſſerit, teneatur ad id relicto huiuſmodi profeſſo? n.*87.

Quid ſi huic donatum ſit aliquid, aut relictum, ſi cum liberis deceſſerit? n. 88.

*An teſtamentum ante profeſſionem in ſcriptis factum ſit aperiendum ſtatim poſt profeſſionem? n.*89.

53 Tandem ex his deducitur quid dicendum ſit de maioratu inſtituto ante religionis ingreſſum, ſiue tempore nouitiatus, ſiue antea, an reuocetur profeſſione religionis poſtea ſequuta: ſic enim diſtinguendum eſt. Aut maioratus ille inſtitutus eſt in teſtamento, & tunc idem prorſus dicendum eſt, quod de reuocatione teſtamenti antea facti hucuſque diximus, & cum eiſdem limitationibus, quia eſt pars teſtamenti; & ita docent Molina *lib.*2. *de primogeniis. cap.*9.*à n.*44.*vſque ad* 54. Tapia *d. authent. ingreſſi. verb. ideóque nec de his. c.*1.*n.*70.*vſque ad* 72. Si autem non teſtamento, ſed contractu ſit inſtitutus, ſi donatione irreuocabili, manet firmus; ſi autem donatione reuocabili, eſt idem dicendum, quod de teſtamento, vt bene docet Molina *eo. c.* 9.*n.*51. cùm primogenium reuocabile in contractu vim vltimæ voluntatis quoad effectus obtineat, vt probat idem Molina *lib.*1.*de primogeniis. c.*12. *n.* 23. Quod ſi inſtitutus eſt per ſubſtitutionem pupillarem, euaneſcet, caſu, quo diximus n. præcedenti euaneſcere ſubſtitutionem pupillarem. Qualiter autem monaſterium teneatur diſpoſita in eo teſtamento ſeruare, & an detur actio profeſſo id exigendi, explicabitur infrà, dum ſermo erit de contractu religioſi, & de obligatione, quam inde contrahit monaſterium.

54 QVÆSTIO quarta. A quo tempore incipiat vires ſortiri teſtamentum ante religionis ingreſſum factum, an à die profeſſionis, an potiùs à die mortis naturalis? Duplex in hac re teſtamenti effectus conſiderari poteſt. Prior eſt, vt maneat firmum, & irreuocabile à die profeſſionis, ſicut maneret à die mortis naturalis; & de hoc effectu non tractamus in præſenti, ſed tractandum eſt infrà. Poſterior autem eſt, vt ex teſtamento illo debeatur hæreditas hæredi, & legata legatariis: & de hoc eſt præſens quæſtio, an ſcilicet mors ciuilis, quæ eſt profeſſio religionis, æquiparetur morti naturali quoad hũc effectũ, vt ſicut

vt ſicut poſt mortẽ naturalẽ teſtatoris debetur ſtatim hæreditas hæredi, & legata legatariis, ita etiã poſt profeſſionem teſtatoris? Et quidem quoties de teſtatoris volũtate cõſtat, manifeſtũ eſt, eam obſeruandã eſſe: quare ſi cõſtat eam fuiſſe, vt hæreditas, & legata poſt ſolam mortem naturalem, aut ſtatim poſt profeſſionẽ dentur hæredi, vel legatariis, ea obſeruanda eſt. Et ratio eſt, quia cùm permiſſum ſit ingredienti religionem modo, quo voluerit diſponere, vt expreſsè habetur *authẽt. de monachis.* §. *ſi quis autem. verſ. illud quoque.* ſimiliter integrũ ei erit diſponere, quando teſtamentũ ſuũ effectũ conſequi debeat. Præterea, quia licèt regulariter nequeat quiſpiã ſtatuere, vt ſuũ teſtamentũ ante mortẽ ſortiatur effectũ, quod ambulatoria debet eſſe teſtatoris voluntas vſque ad mortem. *l.*3. *in fin. & ſeq. ff. de adimẽdis legatis.* at hoc fallit in teſtamento monachi, cùm per profeſſionẽ reputetur mortuus ciuiliter, nec iam amplius teſtari valeat. Atque ita docent Francus *rubrica de teſtam. in* 6.*n.*72. Imola *l.*1.*n.*15. *ff. de teſtament.* & ibi Bald. *n. vnic. verſ. in gloſ. naturalem.* Ruinus dicens nullum contradicere *conſ.*98.*n.*31.*vol.*2. Alex. *conſ.* 155.*n.*4.*&* 5. Couar. *c.*2.*n.*8.*fin. de teſtam.* Caldas *de nominatione emphyteotica. q* 6.*n.*19. Hondedeus *conſ.*60.*n.*12. & *conſ.*61.*n.*43.*& duplici ſequenti.* & *n.*62.*vol.*2. Molina *tomo* 1.*de iuſt. diſp.*140.*col.*2.*verſ. quin & bona.* Angulo *de melioratu. l.*1.*gloſ.*3.*n.*30. Benedictus Egidius *l.*1.*p.*4.§.2.*n.*6.*C. de ſacroſanct. Eccleſiis.*

55 Quare difficultas eò pertinet, quid in dubio huius voluntatis cẽſendum ſit. Et quidem cùm duplex ſit religio, quædam poſſidens bona in communi; altera autem incapax ſic poſſidendi, duplex eſt difficultas: prior de poſſidente bona in communi; poſterior autem de religione incapaci poſſidendi bona in cõmuni. Circa priorem difficultatem communis eſt omnium ſententia, teſtamentũ non habiturũ effectũ vſque ad mortem naturalem illius profeſſi, nec hæreditatem, nec legata danda eſſe hæredibus, aut legatariis, ſed interim dum profeſſus naturaliter viuit, potiturum monaſterium his omnibus bonis. Dico eſſe omnium ſententiam, quia quamuis quidam diſtinguant, an teſtamentum conditũ ſit ſciendo ingreſſum religionis, aut ignorando; hoc potiùs pertinet ad quandã huius ſententiæ limitationem, & coniecturam contrariæ voluntatis teſtatoris, de qua coniectura diſſeremus n.59. Et ideo dixi omnes Doctores conuenire in hac ſententia, quando coniecturæ non probant contrariam teſtatoris voluntatem. Atque ſolùm inueni tenentem contrarium Benedict. Egidium *l.* 1.*p.*4.§.2.*n.*6. *C. de ſacroſanct. Eccleſ.* Probatur ex *l. cùm pater.*79.§ *hæreditatem. el* 1. *ff. de legat.*2. & ex *l. Statius.* 48.§. *Cornelio. ff. de iure fiſci.* quæ decidit fideicommiſſum relictum in diem mortis, non cedere fideicommiſſario, eo quod grauatus deportetur, & ſic moriatur ciuiliter, ſed à die mortis naturalis, & interim pertinere ad fiſcum, ſicut reliqua deportati bona. Et huius rationem reddit textus, quia poſſet fideicommiſſarius mori ante ipſum grauatum, & vt ait ibi Gloſſa *verb. ipſe,* tunc fideicommiſſum extingueretur; quæ ratio militat quoque in hoc caſu. Atque ita docent Speculator *tit. de ſtatu monachorum.* §. *vnic. n.*56.*q.*50. & Bald. *in fin. tit. in additionib. verſ. nunc de teſtam. ingredientium.* Anton. *c. in præſentia. n.*33.*de probat.* & ibi Abbas *n.*58.*&* 59. Imola *n.*22. *fine.* Felinus *n.*55. Decius *in noua editione. n.*159. Beroius *n.* 534. Pariſ. *n.*165. Mantuan. *n.*70. Anchar. *c. ſi pater. n.*4.*notab.*8.*verſ. interdum & mors. de teſtam. in* 6. Bartol. *authen. ſi qua mulier. num.*10.*C. de ſacroſanct. Eccleſ.* & ibi Iacobus de arena *n.*2. Iacobus Butrigarius *q.*6.*&* 8. Bald. *n.*12. *verſ. item non obſtat.* Paulus *n.*4. Alberic. *n.* 5. idem Paulus *authent. nunc autem. n.*1.*C. de Epiſcopis, & clericis.* & *l.* 1.*n.*6.*ff. de teſtam.* vbi Bald. *n. vnic. verſ. in gloſ. naturalem.* & ibi Imola *n.*16. Aretin. *n.*6. Angel. *n.*4. Francus *rubric. de teſtam. in* 6.*n.*72. idem Felin. *c. licèt vndique. n.*2.*de offic. delegat.* Alex. *conſ.*239.*n.*8.*lib.*2. Ruin. *conſ.*98.*n.*32.*vol.*2. Crottus *l. gallus.* §. *& quid ſi tantum. n.*29.*ff. de liberis, & poſthumis.* Guillelmus Benedictus *c. Raynutius. verb. mortuo itaque teſtatore. el* 1.*n.*297.*&* 298.*de teſtam.* Angelus de Gambellionibus *de teſtament. initio. n.*3.*&* 4. habetur *tomo* 8.*tract. p.* 1. Rubeus *conſ.*155.*n.*5. Roſellus *authen. ingreſſi. n.*29.*C. de ſacroſanct. Eccleſ.* Angel. *verb. religioſus. n.*54. & *verb. hæreditas. n.*21. & ibi Tabiena *q. vltima.* & *verb. religio. q.*35.*n.*36. Sylueſt. *verb. hæreditas.* 1.*q.*7.*n.*10.*dicto* 6. Nauar. *comment.* 2.*n.* 54.*de regular.* Suarez *allegat.*20.*n.*16.*& ſequent.* Couar. *c.* 2.*n.*6.*&* 8.*fine. de teſtam.* Coſta dicens omnes in hoc conuenire *d. c. ſi pater. p.*2.*verb. teſtatore mortuo. n.*7. & 1.*p. verb. ſi abſque liberis. n.*62. Craſſus *de ſucceſſione ab inteſtato.* §. *teſtamentum. q.*34.*n.*7. Villalobos *in ſuis communibus opinionibus. litt. M. verb. monachus. n.*175. Gratia. *regula* 456. *n.* 6. Andr. Fachin. *de controuerſiis iuris. lib.*6.*c.* 15. *verſ. ad* 2. *argumẽtum.* Gutier. *qq. canonic. lib.*2.*c.*1.*n.*3.*&* 47. Tapia. *dict. authen. ingreſſi. verb. ideóque nec de his. c.*1.*n.*65. & *verb. ſua. c.*3.*n.*15. Caualcanus *deciſ.*11.*n.*111.*in* 3.*p.* Maluaſ. *conſ.*105. *à n.*27.*vol.*2. Surdus *conſ.*238.*n.*4.*vol.*1. Pariſius, Emilius, & Gratus, quos ibi refert Surdus *conſ.*557.*num.*10.*vol.*4. Boëtius Epono dicens omnes vno ore ita ſentire *c.* 2.*n.* 15.*de teſtam.* Eugenius *conſ.*58.*n.*53.*&* 54.*vol.*1. Hõdedeus *conſ.*60.*n.*4.*& n.*11.*fin.* & *conſ.*61.*num.*44.53.*&* 62.*vol.*2. Mandel. *conſ.*166.*n.*6.*vol.*1. Vincentius de Franchis *deciſ. Neapolitana* 14.*fine. vol.*1. Angulo *de melioratu. l.*1.*gloſ.*3.*n.* 26. Gama *deciſ.*316.*n.*5.*p.*1. Flores de Mena *additionibus ad Gam. deciſ.*319.*circa finem.* Molina *tom.*1.*de iuſtit. diſp.*140. *col.*3.*verſ. quin & bona.* Azor *tom.*1.*inſtitut. moralium lib.*12. *c.*6.*q.*5.*& c.*8.*q.*6. Manuel 1.*tom. ſummæ. c.*7.*n.*9. & *quæſt. regularib. tom.*2.*q.*80.*art.*1. Vega 2.*tom. ſummæ. c.* 50.*caſu* 6. Leonardus *lib.*2 *de iuſtitia. c.*41.*dub.*10.*n.*85. Huius etiam ſententiæ ſunt quos referemus, dicentes inſtitutum grauatum reſtituere poſt mortem, non teneri ſtatim poſt profeſſionem in religione capaci, ſed in id fideicommiſſum ſuccedere religionem vſque ad naturalem profeſſi mortem. Eiuſdem etiam ſunt ſententiæ dicentes grauatum reſtituere hæreditatem, ſi abſque filiis deceſſerit, non teneri ſtatim poſt profeſſionem in religione capaci, ſed religionem ſuccedere tempore vitæ monachi in caſu, in quo ſubſtitutus non excluditur per monaſterium, quos referemus infrà, quia omnes hæ doctrinæ eidem fundamento innituntur.

Quare ſi hæres inſtitutus, aut legatarij priùs obeant, quàm teſtator ille profeſſus in religione capaci, pertinebunt hæreditas, & legata illa ad monaſterium: vnde (vt optimè docet Gutierrez ſtatim allegandus) non eſt verum in vita illius monachi ſolum vſumfructum illius hæreditatis, & legatorum competere monaſterio; at dominium hæredi, & legatariis. Sed dicendum eſt, vtrumque competere monaſterio durante naturali illius monachi vita. Nam ſi ſolus vſusfructus eſſet apud monaſterium, extingueretur omnino, & in omni euentu morte naturali illius monachi. Sed non ita contingit, quia ſuccedit in omne ius illius monachi, quod ante profeſſionem in ea bona habebat. Quare ſicut monachus ille ante profeſſionem haberet dominium, & vſumfructum illorum bonorum donec naturaliter moreretur: ita & monaſterium retinet vtrumque, cum onere tamen reſtituendi hæredi, & legatariis poſt naturalem illius monachi mortem. Quare ſi interim decedant hæres, & legatarij, non tranſmittent ad ſuos hæredes, ſed iure caduci penes monaſterium prædicta bona pleno, & perpetuo iure permanebunt, vt conſtat ex ratione tradita *in l. Statius.* §. *Cornelio. ff. de iure fiſci,* cuius meminimus n. præcedenti. Atque ita docent Bartol. *authent. ſi qua mulier. n.*10.*C. de ſacroſanct. Eccleſ.* Bald. *in addit. ad Speculatorem. tit. de ſtatu monachorum, in fine totius tit. verſ. nunc de teſtamentis ingredientium.* Guillelmus Benedictus *c. Raynutius. verb. mortuo itaque teſtatore. el* 1.*n.*299.*fine. de teſtam.* Suarez *allegat.*20.*num.*17. Mandel. *conſ.*166.*n.*6.*vol.*1. Gutierrez *quæſt. canonicis. lib.* 2.*c.*1.*n.*53. Villalobos, Molina, & Leonardus num. præcedenti allegati. 56

Dices, quid ſi huic monacho poſt profeſſionem deferatur aliqua hæreditas? Reſpondetur, ſi hæreditas defe- 57

ratur ab inteſtato iure ſanguinis, quo ſucceditur con-
ſanguineo, tunc hæredem à monacho inſtitutum ſucceſ-
ſurum in eam hæreditatem, ſicut & in alia monachi bo-
na, reſeruato vſufructu, quo fruetur monaſterium, vt la-
tiùs dicetur infrà c. 9. & hæres ſuccedit in omnia iura,
quæ ad monachū pertinebant ante profeſſionē: ſi verò
hęreditas fiat teſtamētaria, quāuis teſtamentū fuerit con-
fectum ante religionis ingreſſum, tūc ſuccedet monaſte-
rium in eam hæreditatem, ad quam monachus ille ante
profeſſionem non habebat ius, vt loco citato dicetur.
58 Conſtituunt autem quidam Doctores hoc diſcrimen
inter teſtamentum, & donationem causâ mortis factam
ante religionis profeſſionem in religione bonorum in
communi capaci, vt teſtamentum non ſortiatur effectum
prædictum vſque ad naturalem profeſſi mortem, ſecus
de donatione causâ mortis; & proinde dicūt ſtatim poſt
profeſſionem tradenda donatario hæc bona ſic donata.
Ita docent Manuel 2. *tomo ſumm. c. 7. n. 9.* Vega 2. *tom. ſum-*
ma. c. 50. caſu 5. ſed cui fundamento innitantur me pror-
ſus latet, & ideo iure optimo Suarez *allegat. 20. n. 18.* do-
cet idem prorſus dicendum de donatione causâ mortis,
quod de teſtamento, cùm ea donatio ſit quædam vltimæ
voluntatis ſpecies, nec effectum ſortiatur vſque ad natu-
ralem donantis mortem inſtar teſtamenti.
59 Quod ſi donatio eſſet inter viuos facta, iuxta formam
Trident. *ſeſſ. 25. c. 16. de regular.* haberet ſuum effectum à
die profeſſionis, niſi aliud in ea donatione diceretur, vt
rectè aiunt Manuel & Vega n. præcedenti allegati, quia
cùm donatio illa gratiâ profeſſionis emittendæ fiat, nec
exequutio eius ex naturali donantis morte pendeat, ſta-
tim ac profeſſio ſubſequitur, debentur bona donatario
tanquam causâ donationis ſubſecuta. Atque idem dicen-
dum eſt, ſi donatio fieret in ſeculo intuitu ingreſſus reli-
gionis, retenta opinione dicente huiuſmodi donationem
non improbari à Tridentino, quia eadem prorſus eſt ra-
tio. Quod ſi donatio illa inter viuos facta quocumque
tempore fiat, dummodo valida ſit, haberet determina-
tum ſuæ exequutionis tempus, vt ſi exequutio differre-
tur poſt biennium, aut triennium, aut poſt mortem, non
deberentur bona donatario, ſi medio illo tempore do-
nans in religione capaci profiteretur, donec id tempus
accederet, aut mors naturalis profeſſi, ſi exequutio dona-
tionis inter viuos differretur vſque ad mortem; & inte-
rim bona illa habebit monaſterium ſuccedendi capax ſi-
cut habiturus eſſet donans ſi nondum profeſſus eſſet.
60 Sed dubitatur, ex quibus coniecturis deprehendetur,
animum teſtatoris fuiſſe, vt hæres, & legatarij conſeque-
rentur hæreditatem, & legata à die profeſſionis in mona-
ſterio capaci non expectata morte naturali. Variæ huius
rei coniecturæ traduntur à Doctoribus. Prima eſt, quan-
do tempore nouitiatus, aut volens in nouitiatum ingredi
teſtatus eſt: cùm enim religionis memor teſtetur, atque
illam non inſtituat, ſed extraneum, non modicum indi-
cium eſt, voluiſſe teſtatorem illam eis bonis priuare, ſta-
timque à die profeſſionis tradi hæredi, & legatariis: nam
volentes ſuccedere monaſterium, vel non teſtantur, vel
ſi teſtātur, id explicant. Atque ideo huius ſententiæ ſunt
Imola *l. 1. n. 15. ff. de teſtam.* Francus *rubr. de teſtam. in 6. n.*
72. Rubeus *conſ. 155. n. 5.* Gozadinus *conſ. 41. n. 11. 12. & 17.*
Caldas *de nominatione emphyteotica. q. 6. n. 19.* Hondedeus
conſ. 60. n. 12. & conſ. 61. n. 49. vol. 2. Sarmiento *lib. 8. ſelecta-*
rum. ſuper §. is, cui in tempus. n. vltimo. Cauallos *in quæſtioni-*
bus communibus. q. 63. num. 4. & 5. Angulo *de melioratu. l.*
1. gloſ. 3. fine. Cæterùm hæc coniectura diſplicet, & ideo
tenenda eſt communis ſententia, nempe, etiam in hoc
euentu non deberi hæreditatem, nec legata vſque ad na-
turalem profeſſi mortem, & interim eis potiturum mo-
naſterium. Ducor, quia communiſſima ſententia id abſ-
que hac limitatione cenſet, & multi ex illius patronis
(vt retulimus numero 28.) exiſtimant teſtamentum
ante ingreſſum religionis emiſſum, rumpi, quando fa-
ctum eſt abſque cogitatione huiuſmodi ingreſſus, & tum

temporis ſolùm ſubſiſtere quando præmiſſa hac cogita-
tione factum eſt, & nihilominus opinantur non deberi
hæreditatem, & legata à die profeſſionis, ſed à die mor-
tis naturalis: ergo cenſent hoc, quamuis cum cogitatio-
ne ingreſſus monaſterij factum ſit teſtamentum. Rurſus,
quia optimè Couar. *c. 1. num. 8. fin. de teſtament.* aſſerit ex-
pectandam naturalem profeſſi mortem ad teſtamenti
exequutionem, niſi teſtator aliud expreſsè diſpoſue-
rit: at huius voluntatis non eſt expreſſa coniectura te-
ſtari cum cogitatione ingreſſus religionis, vel poſt in-
greſſum inſtituendo extraneum; quia ſic teſtari poteſt
duplici reſpectu contingere. Prior eſt, vt ille indicaret
ſe velle teſtamentum ſortiri effectum à die profeſſionis.
Poſterior eſt, vt teſtetur antequam labatur tempus no-
uitiatus, quo tranſacto teſtari nequit. Rurſus, quia hic
poſterior reſpectus eſt veriſimilior, tum quia iuri com-
muni conformior, quo cautum eſt, teſtamentum non
ſortiri effectum vſque ad mortem naturalem. *l. 1. ff. de*
teſtam. & in dubio non eſt cenſendus teſtator velle de-
rogare iuri cōmuni, ſed potiùs ſe velle cum illo confor-
mare, vt tradunt Doctores *l. hæredes mei. §. cùm ita. ff.*
ad Trebellianum; tum etiam quod intellectus hic fa-
ueat monaſterio: at in dubio intellectus fauens religio-
ni accipiendus eſt, & in dubiis opinionibus pro Eccle-
ſia, & religione iudicandum. *l. ſunt perſonæ. ff. de reli-*
gioſis, & ſumptibus funer. & tenent multi, quos refert, &
ſequitur Tiraquellus. *de priuileg. piæ cauſæ. priuileg. 94. ad*
finem. & *priuileg. 148. num. vnico.* Et ideo hanc ſenten-
tiam tenent Albericus *authen. ſi qua mulier. num. 5. C. de*
ſacroſanct. Eccleſiis. & ibi Paulus *n. 4.* Eugenius *conſ. 58.*
num. 52. & duplici ſequenti, volum. 1. Gutierrez *quæſt. ca-*
nonicis. lib. 2. c. 1. num. 51. Manuel 2. *tomo ſummæ. c. 7. nu. 9.*
Vega 1. *tom. ſummæ. c. 50. caſu 6.* Quamuis autem conie-
ctura hæc non ſit ſufficiens, non tamen modica eius ra-
tio habenda eſt ad huius voluntatis cōprobationem, ſi
aliis coniecturis aſſocietur, vt vel tunc ſingula, quæ non
proſunt, ſimul collecta iuuent, iuxta Gloſſam *l. 2. verb.*
legitimis. ff. de excuſatione tutorū. Sic Hondedeus *eo. n. 49.*
Secunda coniectura eſt, ſi teſtator reliquerit monaſte- 61
rio vſumfructum alicuius rei. Nam ſi vellet à ſolo mortis
naturalis tempore teſtamentum ſuum effectum ſortiri,
cùm omnium bonorum ſuorum vſusfructus pertine-
re deberet ad monaſterium, id vſusfructus legatum
eſſet fruſtraneum, & nihil operaretur, cùm tamen quę-
uis diſpoſitio interpretanda veniat, ne ſit ſuperflua, & ſi-
ne effectu aliquid operandi. *l. 1. in princ.* cum ibi notatis.
ff. quod metus causâ. & *l. 1. in fine.* vbi Doctores *ff. ad munic.*
tradúntque Purpuratus *conſ. 148. num. 4.* & *conſ. 175.*
nume. 8. lib. 1. Beroius *conſ. 108. num. 17. lib. 1.* Aymon
conſ. 194. num. 2. lib. 1. addens nullum verbum debe-
re eſſe ſuperfluum, ſi alius ſanus intellectus dari poſſit.
Hanc coniecturā tradit Hondedeus *conſ. 61. n. 50. volum.*
2. Sed in primis hæc coniectura ſufficiens non erit, quan-
do tempore teſtamenti non cogitabat teſtator de reli-
gionis ingreſſu, quia cùm nulla ratione vſumfructum
ſuorum bonorum deuēturum putaret ad monaſterium,
non fruſtra, ſed vtiliter id legatum illi reliquiſſet, nec
operari debet, vt ſi poſtea ingrediatur, priuetur mona-
ſterium vſufructu omnium bonorum, aliàs ſibi iure debi-
to, non obſtante teſtamento priùs emiſſo. Rurſus, ſi teſta-
mentum fecit cum cogitatione ingreſſus religionis, ſi le-
gauit eum vſumfructum pro tempore ſuæ vitæ, approbo
coniecturam prædictā, ne fruſtra ſit legatum: & ita Rui-
nus *conſ. 98. n. 31. & 32. vol. 2.* cautè dixit eſſe coniecturam,
quando aliquid legatum eſt monaſterio, dum ipſe mo-
nachus viuit. At ſi aliud tempus præſcripſit, aut nullum,
non approbo prædictam coniecturam; ſed ſeruanda erit
regula generalis, vt monaſterium habeat omnia bona
tempore vitæ monachi, quia tunc poteſt alia volunta-
tis coniectura præſumi, nempe, cùm exequutio teſta-
menti debeat incipere à morte naturali teſtatoris, vt pro-
bauimus num. 55. poteſt præſumi voluiſſe teſtatorem,
vt

vt à tempore ſuæ mortis naturalis, quo monaſterium te-
nebatur reſtituere ea, fruatur illo vſufructu tempore illo
deſignato: quod ſi nullum tempus deſignatum ſit, frua-
tur centum annis, quo ſpatio duret vſusfructus relictus
abſque temporis præfinitione communitati cuicumque.
l. an vſusfructus. ff. de vſufructu. Quod ſi aliquis contende-
ret, tempus vſufructu illo fruendi debere numerari à die
profeſſionis: quod non credo, ſed à die mortis naturalis
ob rationem traditam; & quia ſi ingreſſus eſſet aliud mo-
naſterium ab eo, cui legauit vſumfructum, non debere-
tur is vſque ad naturalem profeſſi mortem: ergo idem
eſt, ſi eidem monaſterio relinquat. Sed eſto ita eſſet, vel
etiamſi teſtator expreſſiſſet, vt à die profeſſionis numera-
retur, poſſet adhuc ſumi alia coniectura: quia is vſusfru-
ctus ſic relictus nequaquam finiretur naturali profeſſi
morte, ſed duraret toto eo tempore deſignato, vel nullo
deſignato, centum annos: at vſusfructus profeſſione
comparatus finitur morte profeſſi. Eſſet igitur coniectu-
ra voluntatis teſtatoris, vt independenter ab ipſius vita
frueretur monaſterium eo vſufructu virtute illius lega-
ti. Cùm ergo hæc coniectura poſſit ſumi, non eſt alia
capienda in dubio contra monaſterij fauorem, ac iu-
ris communis regulas, vt diximus num. præcedenti.
62 Hinc deducitur, minus ſufficientem coniecturam eſ-
ſe, ſi cogitans ille de ingreſſu reliquiſſet legatum mona-
ſterio, aut illud hæredem inſtituiſſet: adhuc enim dicen-
dum eſſet, monaſterium hæredem inſtitutum non teneri
ſoluere legata vſque ad naturalem profeſſi mortem, &
legatarium relictum non teneri vſque ad id tempus ſol-
uere hæreditatem, aut legata, quia eius inſtitutionis, aut
legati poteſt alius effectus conſiderari, nempe, ſi non eſ-
ſet inſtitutum hæres, aut legatarium, frueretur hæredita-
te, aut legato illo ſolo tempore vitæ profeſſi; at inſtitu-
tum hæres, aut legatarium, frueretur in perpetuum illa
hæreditate, aut legato, & reliquis ſolo tempore vitæ mo-
nachi. Cùm ergo poſſit hæc coniectura ſumi, non eſt
coniiciendum per ea verba dubia voluiſſe teſtatorem
excludere monaſterium, ne omnibus aliis bonis potiatur
tempore vitæ monachi.
63 Tertia coniectura eſt, ſi teſtator dixerit velle ſe ante
profeſſionem de rebus ſuis diſponere, ne poſt profeſſio-
nem inter ſuos lis aliqua oriatur: id enim coniectura eſt,
vt velit ſtatim profeſſione ſequuta pertinere bona ad hę-
redes. Ita tradunt Rubeus *conſ. 155. num. 4. volum. 1.* Cal-
das *de nominatione emphyteotica. quæſt. 6. num. 19.* Sed nul-
latenus placet, cùm facillimo negotio inde poſſit alia
coniectura ſumi, nempe, id dixiſſe ne lites circa ſucceſ-
ſionem oriantur, quę vtique poſſent oriri poſt profeſſio-
nem circa ius ſuccedendi iam irreuocabiliter acquiſitum
poſt naturalem profeſſi mortem. Quare in hoc dubio
non eſt capienda coniectura circa ius monaſterij, vt di-
ximus n. 60.
64 Quarta coniectura eſt huius voluntatis, quando te-
ſtator mandauit multa adimpleri per hæredem ſtatim ac
profeſſus fuerit, quia non eſt veriſimile fore, vt ita di-
ſponeret, ſi voluiſſet ſui teſtamenti exequutionem ſu-
ſpendi vſque ad mortem naturalem. Præterea, quia cùm
hæres ille non deberet aliàs in ea bona ſuccedere, eáque
capere vſque ad mortem naturalem monachi, fruſtra illi
iniunctum eſſet, vt ſtatim à die profeſſionis illa imple-
ret, niſi diceremus, voluntatem teſtatoris fuiſſe, vt ex tūc
ſuccederet in bona, & ita diſponeret de illis, & aliàs id
non demandaret hæredi, ſed teſtamenti exequutoribus.
Sic Hondedeus *conſ. 60. n. 12. vol. 2.* & placet mihi.
65 Quinta coniectura eſt obſeruantia diu poſtea ſubſe-
quuta, quando nempe poſt teſtatoris profeſſionem hæ-
res hæreditatem adiret, eámque per multos annos poſſi-
deret abſque vlla monaſterij, & monachi contradictio-
ne, quia obſeruantia ſubſequuta deſeruit ad cuiuſcum-
que diſpoſitionis declarationem, vt ea ſecundùm obſer-
uantiam interpretanda ſit, vt tradunt Bartol. *conſ. 59. n. 3.*
Anton. *c. cum veniſſet. n. 12. & 21.* & ibi Imol. *n. 19. de inſtit.*

& multi alij, quos refert, & ſequitur Hondedeus *conſ. 60.*
n. 11. vol. 2. & conſ. 92. à n. 27. lib. 1. quæ interpretatio ſumi-
tur in omni diſpoſitione ſiue legali, ſiue hominis, ſiue in-
ter viuos, ſiue in vltima voluntate, vt cum Aymone, &
aliis tradunt Hondedeus vtroque loco, & Menochius
conſ. 341. n. 5. & 23. vol. 4. idque verū eſt, quamuis ea obſer-
uantia interpretans actum præcedentē non fuerit longa,
& præſcripta, vt tradit cū Aymone, Beccio, & aliis, Hon-
dedeus vtroque loco; & ita hanc coniecturam appro-
bat Hondedeus *conſ. 60. à n. 10. & conſ. 61. n. 58. vol. 2.*
Sexta coniectura, eſt ſi legatū illud eſſet inane, niſi intel- 66
ligatur habere effectum à die profeſſionis, vt ſi habebat
vſumfructū alicuius rei, & legauit commoditatem illius,
vel cenſum annuum, quem ad vitam propriam poſſide-
bat, id legatum debebitur à die profeſſionis: nam eſſet
prorſus inane, & fruſtraneum, ſi diceremus poſt ſolam
mortem naturalem deberi, cùm tunc penitus extingua-
tur ille vſusfructus, & ille cenſus.
Tandem ſi teſtator diceret ſe velle, vt poſt mortem 67
ſuam hæres habeat bona, in dubio ea verba de morte na-
turali accipienda ſunt, vt aliis citatis bene docet Gutier-
rez *qq. canonicis. lib. 2. c. 1. n. 50.*
Poſterior difficultas eſt, quando monaſteriū eſt inca- 68
pax ſuccedendi in communi, vt eſt ordo Minorū, an te-
ſtamentū ante profeſſionem emiſſum ſortiatur ſuū effe-
ctū à die profeſſionis, ita vt ex tunc tradenda ſint hære-
ditas hæredi, & legata legatariis, quando ſumus in dubio
de teſtatoris voluntate? Nam quando de ea conſtat, iam
diximus n. 54. illam omnino ſeruandam eſſe. Quidam
cenſent, etiam in ordine hoc ſuccedendi incapaci expe-
ctandam eſſe mortem naturalem profeſſi, vt debeantur
hæredi inſtituto, & legatariis hæreditas, & legata. Du-
cuntur, quia mors illa ciuilis per profeſſionem non ha-
beat eundem effectum, quem naturalis. Quod amplius
probabitur n. 78. & faciunt Doctores ibi allegandi, do-
centes grauatū reſtituere poſt mortem hæreditatē alicui,
non teneri, ſi poſtea in ordine incapaci profiteatur, ſed
expectandā eſſe mortē naturalē. Et ideo hanc partē ſuſti-
nent Angel. *l. 1. n. 4. ff. de teſtam.* Felin. *c. in præſentia. n. 56. de*
probat. & *c. licèt vndique. n. 2. de offic. delegat.* Suarez *allegat.*
20. n. 18. Spino *ſpeculo teſtament. gloſſ. 12. principali. n. 34. &*
35. & gloſſ. 14. n. 127. & pro eadem opinione ſunt, quos re-
feremus infrà, dicentes, quando quis grauatus eſt reſti-
tuere hæreditatē, ſi abſque liberis decedat, non habiturū
hæredem ea bona, quando hic in ordine Minorum pro-
fitetur, ſed expectandam eſſe mortem naturalem. Quod
ſi his opponas, hęreditatem illam non poſſe pertinere ad
monaſterium tempore vitæ illius monachi, vtpote quod
eſt ſuccedendi incapax, dicit Angel. *eo. n. 4.* Eccleſiā Ro-
manam habituram commodum eorum bonorum dum
viuit ille monachus: Suarez autem *eo. n. 18.* dicit Eccleſiam
Romanam, vel hæredes ab inteſtato.
Sed verius eſt ſtatim à die huius profeſſionis deberi hę- 69
reditatē, & legata, perinde ac ſi naturaliter mortuus eſſet.
Nam, vt optimè cū aliis probat Molina *lib. 1. de primoge-*
niis. c. 13. n. 69. huiuſmodi profeſſus reputatur, ac ſi non eſ-
ſet in rerū natura, & hoc idē operatur huiuſmodi incapa-
citas ſucceſſionis, quod mors naturalis operatur. *l. 1. §. ſed*
ſi patronus. ff. de coniungend. cū emancipa. liber. Præterea, quia
quando ordo eſt ſuccedendi capax, profeſſio non æqui-
paratur morti naturali, quia monaſteriū ipſum ſuccedit
loco monachi, eiúſque perſonam repræſentat, dū ille ſu-
perſtes eſt. At quando monaſteriū eſt incapax, nullus eſt,
qui perſonam illius monachi repræſentare poſſit: nā non
monaſteriū, quia ſuccedendi incapax eſt; non heredes ab
inteſtato, quia teſtamentū condidit, in eóque conſtituit
hæredem, & ſic non dicitur ab inteſtato deceſſiſſe; non
etiam Eccleſia Romana, quia nullo iure hoc habetur, &
ad libitū dicitur ſuccedere in bona huius profeſſi, dum
ibi vita naturaliter finitur. Atque ita tenent Bartol. *l. 1. n.*
7. de teſtam. & ibi Bald. *n. vnic. verſ. in gloſſ. naturalē.* Paulus
n. 6. Cumanus *n. 4.* Imola *n. 17.* Aretin. *n. 6.* idem Bartol.

*authen.ſi qua mulier.n.*10.*C.de ſacroſanct.Eccleſ.* & ibi Paulus *n.*4.Salycet,*fine*.Iaſon *n.*26.*initio*.idem Paulus *authen. ingreſſi.n.*4.*C.de ſacroſan.Eccleſ.*Anton.*c.in præſentia.n.* 33. *de probat.*& ibi Abbas *n.*50.58.*&* 59.Imola *n.*21. Decius *in noua edit.n* 261.Felin.*n.*55.Pariſ.*n.*165.Beroius *n.* 534. Mantua.*n.*41.Francus *rubr. de teſtam.in* 6.*n.*72.Anchar. *c. ſi pater.num.*4.*notab.*8.*verſ.interdum & mors.de teſtam.in* 6. Bald.*ad lit.ad Speculatorem,de ſtatu monachorum, in fine totius tit.verſ.nunc de teſtam.ingredientium.* Iaſon *l. gallus.* §. *& quid ſi tantùm.n.*15.*ff. de liberis, & poſthumis.* & ibi Marius Salomonius *n.*41.& ibi Emilius Perotus *n.*9. Roſel. *dict.auth.ingreſſi.n.*29 Alex.*conſ.*13.*n.*3.*vol.*3.Capuan.*conſ.* 83.*n.*1.*&* 2.& *conſ.*147.*n.*8. Barthol Sozimus *conſ.*92.*n.*2. *lib.*1.Roland.*de lucro dotis.q.*95.*n.*16.*& tractatu de teſtam. & vltima voluntate.rubric.*17.*n.*29.*&* 30.Ioan.Lupus *rubr. de donationib.inter virum,& vxorem.*§.71.*n.*3. Guillelmus Benedict.*c.Raynutius.verb. mortuo itaque teſtatore,el* 1.*n.* 302.Phanucius *de lucro dotis.in rubr.ſtatuti.gloſ.per mortem. n.*9.Gratus *conſ.*68.*n.*13.*vol.*1.Rubeus *conſ.*155.*n.*55.Angel. *verb. hereditas.num.*12.& ibi Tabiena *quæſt.vlt.*Sylueſter *verb.hereditas.*1.*q.*7.*n.*10.*dict.*6.Nauar.*comment.*1.*n.*54.*de regular.*Gregor.Lopez *l.*14.*verb.tanto tiempo.tit.*5.*p.*6. Couar.*c.*2.*n.*6.*de teſtam.*Coſta *dict.c.ſi pater.*2.*p.verb.teſtatore mortuo.n.*6.Iulius Clarus *lib.*3.*receptarum.* §. *teſtamentum. q.*28.*n.*4 Mandel.*conſ.*166.*n.*6.*vol.*1.Hondedeus *conſ.*60. *n.*3.& *conſ.*61.*n.*44.*vol.*2.& *conſ.*62.*n.*32.*vol.*1.Surdus *conſ.* 90.*n.*7.*vol.*1.& *conſ.*557.*n.*10.*vol.* 4. Craſſus *de ſucceſſione ab inteſtato.*§.*teſtamentum.q.*34.*n.*7.Gutierrez *quæſt.canonicis.lib.*2.*c.*1.*n.*18.45.*&* 51.Tapia *dict.auth.ingreſſi.verb.ſua. c.*3.*n.*15.Angulo *de melioratu.l.*1.*gloſ.*3.*n.*22. Benedict.Egidius *l.*1.*p.*4.§.2.*n.*6.*de ſacroſanct. Eccleſ.* Molina *tomo* 1. *de iuſtit.diſp.*140.*initio.& col.*2.*verſ.quin & bona.*& *diſp.*186. *col.*2. Azor *tomo* 1.*inſtit.moral.lib.*12.*c.*6.*quæſt.*5.*& c.*8.*q.*6. Manuel *qq.regular.tomo* 2.*q.*80.*art.*1. & eiuſdem ſententiæ ſunt docentes,grauato,ſi ſine liberis decedat, ſuccedere ſubſtitutum à die profeſſionis in ordine Minorum, quos referemus infrà. Similiter ſunt eiuſdem ſententiæ Doctores aſſerentes poſſeſſore maioratus profitenti in hoc ordine, ſuccedere ſtatim ſequentem in gradu, quos referemus infrà. Vtrùm autem idem dicendum ſit,quando monaſterium eſt incapax ſuccedendi ex ſola conſuetudine,vel ſtatuto,dicemus infrà cap. 16.

70 Quamuis autem in reliquis Mendicantibus quidam conſentiant idem dicendũ eſſe quoad hoc,quia etſi poſſint immobilia recipere,non vt retineãt, ſed vt vendant; at cùm in hoc caſu vendere nequeant, vtpote quæ reſtitutioni ſubiecta ſunt,nec poſſint redditus annuos retinere,debentur ſtatim hæredi inſtituto.Sic Francus, quamuis dubius,*rubr.de teſtam.in* 6.*n.*72. Alij autem ſentiunt non eſſe idem,quia poſſunt habere bona immobilia. Sic Paulus *l.*1.*n.*6.*ff.de teſtam.*& ibi Imola *n.*17. At hodie lis hæc eſt ſublata per Trident. *ſeſſ.*25.*de regular.c.*3. vbi omnes Mendicantes redditi ſunt capaces rerum immobiliũ, exceptis Capucinis, & Minoribus de obſeruantia:quare de reliquis Mendicantibus iudicandum eſt,ſicut de religionibus aliis,quæ bona in communi poſſidere poſſunt; & docet Nauar.*comm.*2.*n.*54.*de regular.*Excipe tamẽ hic religioſos Societatis IESV,qui profeſſionem emiſerunt, aut vota coadiutorum formatorũ:cùm enim per ea vota reddantur incapaces ſuccedendi etiam in communi, vt diximus, teſtamentum ab eis antea factum confirmatur omnino ea profeſſione, ac votis, ſicut morte naturali. Quare ſtatim bona tradenda ſunt hæredibus, & legatariis,vt bene docet Molina n.præced.allegatus.Vtrùm autem ſi poſtea expellantur à Societate, recuperent illa bona,diximus n.47.Quid autem de renunciatione per hos facta,an iis egreſſis caſſetur,diximus c.1.à n.31.

71 Ex his deducitur primò, quid dicendum ſit de donatione causâ mortis facta ab huiuſmodi religioſis incapacibus ſuccedendi in communi. Dicendum enim eſt, huiuſmodi donationem habere ſuum effectum à die huiuſmodi profeſſionis, & votorum coadiutorum formatorum in Societate IESV, cùm hæc donatio ſit ſpecies vltimæ voluntatis.

72 At ſi eſſet donatio inter viuos,cuius exequutio differretur vſque ad mortem, maior difficultas eſſet. Videtur non deberi bona donata, niſi poſt mortem naturalem profeſſi, ſed interim ea habiturum hæredem inſtitutum in teſtamento,& ſi nullus inſtitutus ſit hæres ab inteſtato, ſicut ſi certum tempus præfinitum eſſet,non haberet donatarius bona poſt profeſſionem, ſed poſt illud tempus: parum enim refert ſiue tempus certũ in donatione præfixum ſit,ſiue incertum,vt poſt mortem. Et confirmatur, quia ſi quis emiſſet cenſum vitalitium ad vitam ipſiuſmet, nõ extingueretur ille cenſus eo profeſſo in ordine Minorum; ſicut nec ſi tertius emiſſet cenſum ad vitam illius.Sed cõtrà eſt, quia hæc mors æquiparatur morti naturali:ergo ſicut poſt mortem naturalem deberentur bona donata donatione inter viuos, cuius exequutio differtur poſt mortem; ita ſimiliter dicendum eſt de morte ciuili poſt profeſſionem. Secundò,quia vſusfructus relictus alicui,ſicut extinguitur morte naturali,ita extinguitur, ſi profiteatur in religione incapaci ſuccedendi, vt oſtendetur infrà.Item, quia hæc reſeruatio eſt ſolùm in fauorem donantis,vt ipſe donans poſſit, dum viuit, frui bonis donatis.Sed per profeſſionem in religione incapaci iam non poteſt frui bonis in particulari, nec in communi.Ergo à die profeſſionis ſuccedet in illa bona donatarius. Et ita ferè in propriis terminis tenet Angulo *de melioratu.l.*1.*gloſ.*3.*n.*22.vbi ait mortem hanc in omnibus æquiparari naturali quoad exequendas ſtatim monachi diſpoſitiones,ſiue per contractum,ſiue per teſtamentum factas:ſecus autem dicendum de donatione facta poſt certum tempus, quia ſicut ſequuta morte naturali donantis ante id tempus non deberetur, ita nec ſequuta morte ciuili per profeſſionem: facit *l.in illa.*8. *ff. de verborum obligatione.* Item videtur diuerſa ratio procedere quando tertius quidam donat aliquid ſoluendum poſt mortem Petri; videtur enim tunc non deberi, niſi poſt mortem naturalem, quia hoc caſu non procedit ratio ſuperiùs facta;& quia Archidiac.*c.placuit.el* 2.*n.*4.*a.*16.*q.* 3.ait promiſſum causâ mortis non deberi,niſi mors naturalis intercedat.

73 Hinc exciperem donationem causâ mortis, vel inter viuos exequendam poſt mortem factam à volente ingredi religionem; cùm enim meminerit mortis, nec explicuerit profeſſionem, videtur de morte naturali intellexiſſe, cùm mentio mortis ab ingreſſuro facta excludat profeſſionem, & intelligatur naturaliter. *l. final.c.de iis,qui veniam ætat.* ita tenet Angulo *de melioratu. l.*1.*gloſ.*3.*n.penult.* licèt loquatur in religione capaci ſuccedendi,ſed eius ratio in vtraque militat.

74 Sed quid de donatione facta inter viuos, reuocabili tamen vſque ad mortem? Et quidem ſi res donata tradita eſt, reſeruando tamen facultatem eam reuocandi vſque ad mortem,patet,quod cùm profeſſione ius reuocandi ceſſarit,& res ſit tradita,nihil habet monaſterium, vt bene Angulo *de melioratu.l.*1.*gloſſ.*3.*n.*25.*fin.*At quando res non eſt tradita,eſt maior difficultas. Angulo *ibi n.* 28. *& tribus ſequentib.* dicit quod ſtatim à tempore profeſſionis etiam in monaſterio capaci habet effectum: & hinc infertur,quod melioratio facta filio, quæ aliàs eſſet reuocabilis, & donatio facta à viro vxori, quæ aliàs eſt reuocabilis vſque ad mortem, ſortitur effectum, & debent potiri vtrique à die profeſſionis huius; quod limitat *num.vltimo*,quando cogitans de ingreſſu religionis ſic diſpoſuit,quia,inquit,idem dicendum eſt de teſtamento eo intuitu facto. At ſicut in teſtamento hanc coniecturam reprobauimus,ita in hac donatione. Sed monaſterium dum viuit monachus,fruetur eis bonis,quia poteſt ſumi alia coniectura,vt ibi diximus,& ita donationes has non ſortiri effectũ vſque ad mortẽ naturalem,& interim monaſteriũ bonorũ capax illis potiturũ, & ſecus non capax,probauimus alios allegãtes *lib.*6.*de matr.diſp.*17.*n* 9.

75 Quid autem de legato annuo,vel ad certum tempus relicto alicui,dicendum ſit, ſi poſtea profiteatur in ordine incapaci,dicetur infrà cap.13.

76 Secundò deducitur,quid in ea quæſtione dicendum ſit, an ſi inſtitutus iuſſus hæreditatem reſtituere, vel aliquid aliud poſt mortem,profiteatur in ordine capaci ſuccedendi, ſit ſtatim reſtituendum poſt profeſſionem fideicommiſſum? Et videtur ſtatim reſtituendum,quia teſtator grauans de hæreditate reſtituenda poſt mortem, videtur grauare vt hæredem. *l.Lucius Titius de teſtamento.ff.de fideicommiſſ.liber.*ſed expectando naturalem profeſſi mortem,cùm iam ceſſaret in illo hæredis qualitas,vitiaretur fideicommiſſum: ne ergo vitietur, non eſt expectanda mors naturalis. Sed dicendum eſt, expectãdam huius profeſſi mortem naturalem,& interim monaſterium illud habiturũ bona. Conſtat ex textibus quos põderaui n.55.& ex Doctoribus ibi adductis;eadem enim eſt ratio in vtroque caſu. Inſuper,quia vſusfructus relictus alicui habet eam tacitam conditionem, vt morte eius finiatur, & redeat ad proprietarium.§.*finitur.inſtitut.de vſufructu.*At non finitur profeſſione vſufructuarij in monaſterio capaci,ſed remanebit apud monaſterium vſque ad illius mortẽ,vt dicemus infrà. Nec obſtat ratio in contrarium adducta; quia ſimile argumentum fieri poſſet,ſi inſtitutus ille maneret in ſeculo, quia cùm reſtitutio facienda ſit poſt mortem inſtituti, eo tempore nequit inſtitutus manere hæres,vtpote qui mortuus eſt: quare dicendum æquiualere,vt hæres reſtituat, vel alius vice eius fungens, eiúſque perſonam repræſentans,qualis eſt monaſterium.Et ideo hanc ſententiam ſuſtinent Bartol.*authent.ingreſſi.in* 2.*lect.n.*48.*&* 49.*C.de ſacroſanct.Eccleſ.*& *l.Statius.*48.§.*Cornelio.n.vnic. ff.de iure fiſci.*& *l.cùm pater.*79.§.*hereditatem.el* 1.*num.*3.*ff. de legatis* 2.& ibi Imola *num.*6. Baldus *num.vnico.* Salycetus *l.*1.*n.*6.*verſ.item prædicta.C.de hered.inſtit.*Cumanus *l.ex facto.n.*4.*ff. ad Trebellianũ.*Marianus Sozimus iunior *l.gallus.*§.*& quid ſi tantùm.n.*23.*ff.de liberis, & poſthumis.* Alciatus *ibi.n.*6.Fortunius Garzia *nu.*58.*&* 75. Crottus *n.*29.Decius *c.in præſentia.in noua editione.n.*260.*de probat.* & ibi Beroius *n.*534.Hippolytus *ſingula.*668.*ingreſſus religionis.n.*2.Plata *l.vnic. fin. c.pœnis fiſcalibus creditores præferri.lib.*10.Menchaca *de ſucceſſ.creat.lib.*3.§.21.*num.*170. Vincentius de Franchis *deciſ.Neapolitana* 14.*num.*14.*p.*1. Mieres *de maioratu. in* 1. *editione. part.*2. *quæſt.*3. *num.*29. Matienzo *lib.*5.*recopilat.tit.*4.*l.*3.*gloſ.*2.*num.*3. Gutierrez *quæſt.canonicis.lib.*2.*cap.*1.*num.*64.Surdus *conſ.*557. *nu.*10. *volum.*4. Benedictus Egidius *l.*1.*part.*4.§.2. *num.*7.*C.de ſacroſanct. Eccleſ.*

77 Quare, ſicut in ſimili diximus ſuprà, ſi monachus ille ſuperuixerit fideicommiſſario, non tranſmittentur ea bona ad hæredes fideicommiſſarij, ſed remanebunt perpetuò apud monaſterium. Atque ita docent Parlador *in centuria quotidianarum differentiarum.different.*147. §.1.*num.*10. Salycetus, Menchaca, Mieres, Benedictus Egidius,Gutierrez num.præced.allegati. Et è contrà,ſi ſubſtitutus eſt ingreſſus monaſterium ſuccedẽdi capax, & obiit ante grauati mortẽ,non ſuccedet monaſterium, quia morte ſubſtituti expirat ſubſtitutio, nec ius hoc transfertur ad liberos,vt tradit Gloſſa communiter recepta,*l.vnic.verb.derelictis.C.de his, qui ante apertas tabulas.*Sic Aymon *conſ.*152.*num.*3.*volum.*2.

78 Sed maius dubium eſt,quid dicendũ,ſi monaſterium illud ſit incapax ſuccedendi? Multi affirmant non ſtatim à die profeſſionis deberi hoc fideicommiſſum, ſed poſt ſolam naturalẽ profeſſi mortẽ,& interim non monaſterium habiturum ea bona,eo quod tãquam ſuccedendi incapax non repræſentet perſonam monachi,ſed habituros hæredes ab inteſtato,quia eius perſonam repræſentant.Ducuntur primò,quia quando mors ciuilis per profeſſionem operari poteſt diuerſum effectum, quàm mors naturalis,non æquiparatur naturali,vt communiter tradunt Doctores *l.ex ea.*§. *inſulam. ff.de verborum obligat.* At in hoc caſu expectatio mortis naturalis poteſt operari aliquem effectũ,nimirum,quia integrum eſt filio grauato diſponere ante profeſſionẽ de illa hæreditate dando alteri, vt illa fruatur tempore vitæ eius naturalis,& illo non teſtante, aut non diſponente proderit expectatio mortis naturalis venientibus ab inteſtato,qui tacitè inſtituti cenſentur,quando teſtamẽtum conditum non eſt.*l.conficiuntur.ff.de iure codicil.* Cùm ergo peculiarem habeat effectum mors naturalis,non illi æquiparanda eſt mors ciuilis per profeſſionem.Et confirmatur ex *l.Statius.*48 §.*Cornelio.ff.de iure fiſci.* vbi iuſſo aliquo reſtituere poſt mortem,& poſtea deportato,non ſtatim admittitur fideicommiſſarius, ſed poſt mortem naturalem illius deportati, & interim fiſcus gaudebit vſufructu illorum bonorum. Et redditur ibi ratio:quia poteſt interim fideicommiſſarius mori, & ſic bona non ad illum,nec ad eius hæredes, ſed ad fiſcum perpetuò pertinebunt. Ergo ſicut deportatio illa non æquiparatur morti naturali,ita nec profeſſio in religione incapaci: nam ſimiliter poterit fideicommiſſarius mori ante profeſſum illum, & ſic bona non permanebunt apud fideicommiſſarium,vel hæredes eius;ſed perpetuò erũt hæredum ab inteſtato illius profeſſi, eo vel maximè quod hic monachus non tam damnato in metallum, quàm deportato aſſimiletur,teſte Bartolo *l.cùm pater.*§. *hæreditatem.el* 1.*n.*3.*ff.de legat.*2.Secundò,quia cùm conditiones implendæ ſint in ſpecifica forma. *l.qui hæredi. in princip.*& *l.Mænius.ff.de condit.& demonſtrat.*nõ æquiualet in conditionibus implendis mors ciuilis morti naturali:at fideicommiſſum illud habet tacitam conditionem,ſi inſtitutus moriatur ante fideicõmiſſarium.Ergo in ea conditione implenda non eſt mors ciuilis per profeſſionem,ſed mors naturalis conſideranda.Et ideo hãc ſententiam ſuſtinent Imola,quãuis dubius & relinquẽs cogitandum *l.cùm pater.* 79. §. *hæreditatem.el* 1.*n.* 6.*ff.de legat.*2.Felin.*c.ad liberandum.n.*1.*notab.*2.*de iudiciis.* Vincentius Herculanus,& Ioannes de Monte ferrato,quos refert, & ſequitur Menchaca *de ſucceſſ.creat. lib.*3.§. 21. *n.*171.Ripa *l.ex facto.*§.*ex facto.nu.*12.*ff.ad Trebellian.* Bartholomæus Sozimus *l.cùm nuus.n.*104.*ff.de condit. & demonſtrat.*Coſta *l.gallus.*§. *& quid ſi tantum.p.*2.*n.*12.*ff.de liberis,& poſthumis.*& *c.ſi pater.*1.*p.verb. ſi abſque liberis.n.* 61. *de teſtament.in* 6. Caldas *de nominatione emphyteotica. q.*6.*n.*19.*fine.*Benedictus Egidius *l.*1.*p.*4.§.2.*n.*7.*C.de ſacroſanct.Eccleſiis.*Vnde inferunt Ripa,Coſta,& Menchaca ibidem, ſi hoc caſu monachus ſuperuixerit fideicommiſſario, euaneſcere fideicommiſſum,atque ea bona remanere perpetuò apud hæredes ab inteſtato.

79 Sed quamuis hæc ſententia ſit valde probabilis,probabilius tamen reputo, id fideicommiſſum deberi ſtatim,ac monachus ille profeſſus fuerit, quia,vt diximus num 69. profeſſio hæc æquiparatur omnino morti naturali. Atque ita omnes Doctores ibi allegati tradunt teſtamẽtum quoad omnes effectus confirmari hac profeſſione, ſicut morte naturali. Item quia, cùm ille nequeat bona poſſidere, nec ex facto ſuo transferat in monaſterium, nihil mirum ſi ea bona ad eos pertineãt, ad quos deuoluerentur eo naturaliter mortuo.Nec obſtant in contrarium adducta, quia ad ea reſpondet optimè Gutierrez ſtatim allegandus.Et ideo hanc partem ſuſtinent Bartol.*l.cùm pater.*79.§.*hæreditatem.el* 1.*num.* 3.*ff.de legat.*2.& ibi Baldus *num.vnic.*Angelus *l. ex facto.* §.*ex facto.nu.*3.*ff.ad Trebellian.* & ibi Cumanus *num.*4.& ibi Velaſcus §.*ſi quis rogatus. colum.* 3. Plata *l.vnica.fine. cap. pœnis fiſcalibus creditores præferri. lib.* 10. Coſta *cap.ſi pater.*1.*part.verb.ſi abſque liberis.num.*61.*de teſtament.in.*6. Surdus *conſ.*557. *num.*10. *&* 12.*volum.*4. Vincentius de Franchis *deciſ.Neapolitan.*14.*num.*7.*part.*1. Molin.*tom.*1. *de iuſt.diſput.*186.*num.*74. Decius *cap.in præſentia.in noua edit.num.*261.*de probat.*& ibi Beroius *num.*534.Pariſ.*nu.* 51. Lancelotus *num.*18.Couar.*cap.*2.*num.*6.*de teſtament.* Gregor.Lopez *l.*14.*verb.tanto tiempo.tit.*5.*part.*6. Simon

de Prætis *de in expreſſione vltimæ voluntatis. lib. 2. interpretat. 1. dub. 1. ſolut. 6. num. 5.* Caldas *de nominatione emphyteotica. quæſt. 6. num. 6.* Gutierrez alios allegans *quæſt. canonicis. lib. 2. cap. 1. num. 62. & ſequentibus.* Peregrinus *de iure fiſci. lib. 3. à tit. 5. num. vltimo.* Quare quamuis monachus is ſuperuiuat fideicommiſſario, non euaneſcit fideicommiſſum, quia per profeſſionem monachi ceſſit dies illius fideicommiſſi, & omnino pertinuit ad fideicommiſſarium, vt bene docet Gutier. *eo cap. 1. num. 63.* & eſt neceſſariò dicendum iuxta omnes Doctores huius opinionis.

80 Sed grauis eſt difficultas, an hæc profeſſio in ordine ſucceſſionis incapaci cēſenda ſit mors naturalis in præiudicium tertij? Verbi gratiâ, frater ordinis Minorum grauatus erat poſt mortem ſuam aliquam hæreditatem reſtituere, ipſe ante religionis ingreſſum ius in ea bona tempore vitæ ſuæ ad ſe pertinens venditione, aut donatione, aut quouis alio contractu in alium tranſtulerat: dubitatur ergo, an ſicut ſi monachus ille ea bona non alienarat, cenſeretur ſua profeſſio mors naturalis, vt ex tūc in ea bona ſuccederet ſubſtitutus, ſit quoque cenſenda mors naturalis in præiudicium illius, in quem ea bona alienata ſunt; atque adeò non obſtante illa alienatione ſubſtitutus habere deberet ea bona à tempore profeſſionis, an potiùs expectare debeat mortem naturalem? Idem procedit in eo, qui commoditatem ad vſumfructum alienaſſet. Quidam cenſent non obſtante ea alienatione cenſeri profeſſionem illam mortem naturalem in præiudicium illius tertij, ac proinde à tempore profeſſionis ſubſtitutum illum admittendum eſſe in præiudicium illius, in quem ea bona alienata ſunt. Sic tradunt Gratus *conſ. 68. num. 14. lib. 1.* Hondedeus *conſ. 62. num. 38. volum. 1.* & neuter id probat: verùm probari poteſt, quia reſoluto iure dantis, reſoluitur quoque ius accipientis. *l. ſi ex duobus. 6. §. ſed & Marcellus. ff. de in diem adiectione*; at per profeſſionem illam reſoluitur ius fratris Minoris alienantis, quippe qui ius pro ſolo tempore vitæ ſuæ ad ea bona habebat, & conſequenter vſque ad eam profeſſionem, qua vita ſua finiri cenſetur: ergo & finitur ius accipientis. Secundò, quia quamuis profeſſio illa cenſeatur ex ſola iuris fictione, & non verè mors naturalis; at fictio bene operatur in præiudicium tertij, vt conſtat ex doctrina, quam tradunt Paulus *l. 1. ſi is, qui pro emptore. 15. in princ. num. 4. ad medium.* & ibi Imola *num. 7. verſ. & ex prædictis.* Romanus *paulo poſt princip.* Iaſon *num. 74.* vbi tractantes cur in caſu illius legis vſucapio interrupta per alicuius captiuitatem, non continuetur eo ad priſtinam libertatem reſtituto per fictionem poſtliminij, qua hunc reſtitutum lex fingit non eſſe captum. *l. vel retro.* & *l. poſtliminium. ff. de captiuis.* reprehendunt rationem, quam tradit ibi Bartol. *nu. 2.* dicentes eam eſſe falſam, nempe fictionem non operari in præiudicium tertij, qui eſt verus dominus rei, quæ aduersùs illum vſucapi cœpta eſt; atque aliquibus exemplis adductis probant fictionem operari in præiudicium tertij. Et confirmatur, quia quando filius per ſubſequens matrimonium legitimatur, ea legitimatio ex iuris fictione retrotrahitur ad tempus conceptionis illius filij, ac proinde quamuis in rei veritate filius ille non fuerit tempore conceptionis legitimus, at ex iuris fictione, qua matrimonium illud ad tempus conceptionis retrotrahi fingitur, cenſetur ex tunc legitimus. *cap. tanta, qui filij ſint legitimi.* & tamen fictio hæc operatur in præiudicium tertij: nam ſi inter huius filij conceptionem, & matrimonium cum eius matre initum interceſſerat aliud matrimonium, ex quo filius verè legitimus habitus eſt, & ſic comparauit ius ad maioratum patris, excludetur per filium illum priùs natum, cuius legitimatio per ſubſequens matrimonium ex ſola iuris fictione retrotrahitur, vt alios referens tradit Couar. *4. decretalium. 2. part. cap. 8. §. 2. numero 28. verſ. verùm hæc.* vbi expreſsè probat, fictionem iuris in præiudicium alterius admittendam eſſe. Tandem, quia ille ſubſtitutus ab ipſo mortis teſtatoris ſubſtituentis tempore compararat ius ad ea bona poſt naturalem, aut ciuilem per profeſſionem grauati in ordine in capaci mortem: ergo ſequens grauati alienatio nequit ei ſubſtituti iuri præiudicare. Confirmatur, quia ſolum ius, quod habebat, potuit alienare, & nunquam acquiſiuit ius, niſi donec profiteretur in ea religione, ſicut niſi vſque ad mortē naturalē. Denique, quia hoc non eſt fictionē operari in præiudicium tertij, ſed quia alienans non habebat ius, niſi vſque ad profeſſionem, nec potuit alienare, niſi id quod habebat.

81 Cæterùm multo probabilius credo, eam profeſſionem non cenſeri mortem naturalem in præiudicium tertij, ac proinde expectādam eſſe huius profeſſi, vt ſubſtitutus in ea bona ſuccedat, & interim ea habiturum illum, in quem alienata fuerant. Quod expreſsè docent Bald. *conſ. 280. factum ſic ſe habet. fin. volum. 1.* Peregrinus *de fideicommiſſis. art. 28. numero 63.* Baldúſque id probat, quia mutatio ſtatus alienantis non officit iuri iam quæſito per eum, in quem alienarat. Peregrinus etiam probat, quia profeſſio fratris Minoris operatur expropriationem eorum quæ tunc profeſſus poſſidebat, non verò in præiudicium tertij, & reſpectu iuris, quod in alium tranſtulerat. Sed vltra illos probatur, quia ex tempore illius alienationis iam monachus ſe iure ſuo abdicarat, & illud tranſtulerat in alium, cui erat ius in ea re acquiſitum: at cùm fictio iuris non perperam, ſed ex naturali quadam æquitate inducatur, nihil operatur in præiudicium tertij; id enim naturali æquitati aduerſaretur, vt cū alterius iactura quiſpiā locupletetur. Quod optimè tradunt Gloſſa finalis *l. denique. 19. ff. ex quibus cauſis maiores.* Bartolus *l. cùm hæredes. 23. §. 1. num. 1. ff. de acquirend. hæred.* & *l. 1. ſi is, qui pro emptore. 15. in principio. num. 2. ff. de vſucapione.* & ibi Angelus *num. 4.* Antonius de Roſellis *de legitimitate. l. 1. tit. de cauſa finali legitimationis. quæſt. 1. num. 28.* Decius *regul. omnia ferè iura. 153. num. 2.* & *regul. ſemper quod non prohibetur. 60. in fine. ff. de regulis iuris.* Dueñas *reg. 350. limitatione 14.* Molina *lib. 3. de primogeniis. cap. 1. num. 7.* & alij multi, quos refert, & ſequitur Tiraq. *de retractu lignager. §. 1. gloſſ. 16.* & *de nobilitate. cap. 34. num. 9.* qua ratione ducti Tiraquellus *tota ea q. 34.* Antonius de Roſellis, Dueñas, & Molina ibidem cum frequentiſſima Doctorum, quos ibi referunt, ſententia, tradunt legitimationem filij priùs nati non retrotrahi ex iuris fictione ad tempus conceptionis in præiudicium filij verè legitimi nati ex matrimonio intermedio cum alia muliere, quia ea retrotractio inducta ex iuris fictione, ſuperueniénſque poſterioris filij natiuitati, nequit priuare poſteriorem iure ad maioratum, quod à tempore natiuitatis acquiſierat. Et quamuis huic receptiſſimæ ſententiæ aduerſetur Couar. vt n. præcedenti allegauimus, & probet quandoque fictionem operari in præiudicium tertij, idque efficere in prædicta maioratus ſucceſſione, eius ſententia minimè eſt vera; & eſto vera eſſet, huic non aduerſatur: quia ipſemet dicens fictionem operari in præiudicium tertij, limitat, quando illi tertio eſt ius in ſola ſpe, ſeu ad rem acquiſitum, vt contingit in illa maioratus ſucceſſione. At in noſtro caſu ille, in quem ea res alienata eſt, acquiſierat ius perfectū in re per alienationē illam; atque ita non aduerſatur eius doctrina huic deciſioni. Nec obſtant in contrariū adducta, quippe negandū eſt per profeſſionē reſolui ius dantis, quando ea bona ſunt in tertiā perſonā alienata; ſed bene reſolueretur, ſi adhuc eſſent in monachi perſona. Ad ſecundum dico, doctrinam Bartoli non impugnari, quatenus ait fictionem non operari in præiudicium tertij, ſed quatenus ait eam eſſe rationem deciſionis illius textus: & ad exempla per eos Doctores adducta, in quibus operatur in damnum tertij, reſpondetur ex doctrina Alberici *eadem l. ſi is, qui pro emptore. 15. in princip. n. 8.* id contingere, quia in eis caſibus ſpecialibus concurrit alia æquitas ſpecialis præponderans ei damno tertij contra generales æquitatis regulas, niſi æquitas aliqua ſpecialis oppoſitū ſuadeat. At in hoc caſu nulla æquitas ſpecialis ſuadet, vt fictio illa, qua frater Franciſcanus reputatur mortuus, operetur in damnum tertij, in quem ea bona alienata erant. Ad confirmationem conſtat ex dictis. Ad vltimum dic, ſubſtitutum non verè comparaſſe ius ad ea bona à tempore profeſſionis, ſed à tempore mortis naturalis profeſſi, & ex ſola iuris fictione, qua illa profeſſio reputatur mors naturalis à die profeſſionis. At hæc fictio debet intelligi caſu, quo ea bona ſunt apud profitentis dominium, qui non cedit in tertij præiudicium: ſecus verò quando cederet in tertij præiudicium, in quem ea bona alienata erant. Ad primam, & ſecundam confirmationem reſpondetur, non ſolùm vſque ad profeſſionem, ſed etiam vſque ad mortem naturalem acquiſiuiſſe ius, & de eo potuiſſe diſponere. An verò hoc procedat etiam in bonis maioratus, & in commoditate vſusfructus alienatis, dicetur infrà.

82 Immo hoc credo verum, etiamſi in tertium illum non eſſent ea bona alienata, ſed profeſſus hic ante profeſſionem in eum renunciarat expreſſim id ius, vt illud à tempore ſuæ profeſſionis obtineret, aut expreſſim teſtamento illud ei legarat, quod à die profeſſionis vim obtinet. Ducor, quia verior ſententia habet, vt diximus num. præcedenti, fictionem non operari in præiudicium tertij, cui eſt ius ad ſolam rem acquiſitum; quale eſt huic ratione illius renunciationis conditionalis, aut teſtamenti. Atque idem cenſerem, etiamſi hic data opera renūciaret, aut ſic teſtatus eſſet, vt eo tempore fraudaret ſubſtitutum eis bonis, quia nequit dici fraudem committere qui vtitur iure ſuo, vt ea ratione effectus impediatur, *regul. nullus videtur. ff. de regulis iuris.* cum aliis, quæ congeſſi *lib. 3. de matrimonio. diſput. 18. num. 29.* Quod ſi opponas, ingredientem monaſterium animo fraudandi ſubſtitutum, non illum excludere, vt dicemus infrà; ſed ibi reſpondimus num. 55. in ſolutione ad 4. eſſe id in eo caſu ſpeciale, vt hæc fraus nō proſit, eo quod tunc non habeat monaſterium ea bona ex expreſſa teſtatoris voluntate, ſed ex præſumpta, quam ius non præſumit interueniente hac fraude. Dixi autem, quando ſpecialiter, quia ſi generalis eſſet renunciatio, aut inſtitutio generalis, non includeret hæc bona, quæ profeſſione illius monachi tranſire debent in ſubſtitutum, per ea quæ infrà dicemus.

83 Tertiò deducitur, quid in ea quæſtione dicendum ſit, an ſtatutum, & pactum lucrandæ dotis altero coniuge mortuo, habeat locum altero profeſſo in religione ſiue capaci, ſiue incapaci ſuccedendi; & quid ſi vterque profiteatur, & quid de pacto reddendæ dotis patri poſt mortem filiæ? Sed quia rarò hoc contingit, nolo in ea enodanda immorari, ſed conſulendi ſunt Gloſſa, & Doctores *l. Deo nobis. C. de Epiſcopis, & clericis*, & latiſſimè Rolandus *de lucro dotis. quæſt. 95. à num. 10. vſque in fin.* Fortunius Garzia *l. gallus. §. & quid ſi tantùm. nu. 65. ff. de liberis, & poſthumis.* & ibi Crottus *num. 25.* Ruinus *num. 4. & 17.* Bartolus *tract. Minoricarum, in fine.* Gloſſa *l. ſi cùm dotem. 23. in principio. verb. mulieri.* & ibi Barboſa *à num. 45. ff. ſoluto matrimonio.*

84 Quartò deducitur, filio profeſſo in religione incapaci præterito in teſtamento paterno, perinde eſſe validum teſtamentum, nec rumpi, ac ſi filius mortuus præteritus eſſet: quia cùm ſit omnis ſucceſſionis incapax ipſe, & monaſterium, habetur quoad hoc tanquā mortuus. Item, quia ius ſuccedendi, & ius rumpendi ſunt connexa, & tanquam connexa ſe habent in actu, & priuatione, ita vt qui nequit ſuccedere, nequeat etiam rumpere. *l. ſuus hæres. C. de repud. hæred.* Et ita tradunt Andreas de Bezetis, quem refert, & ſequitur Guillelmus Benedictus *cap. Raynutius. verb. in eodem teſtamento relinquens. el 1. num. 121. & duplici ſequenti.* Molin. *lib. 2. de primogeniis. cap. 9. num. 42. & 43.*

85 Quintò deducitur, filium profeſſum in religione incapaci non computari in numero filiorum in computatione legitimæ, cùm quoad ius ſuccedendi habeatur tanquam mortuus. Atque ita docent Bald. *l. vnica. in principio. num. 11. C. de caduc. tollend.* Alex. *l. planè. §. ſi duobus. num. 7. ff. de legat. 1.* Guillelmus Benedictus *cap. Raynutius. verb. in eodem teſtamento relinquens. el 1. num. 125. de teſtam.* Aretinus, Imola, Crottus, & Fabianus, quos refert, & ſequitur Surdus *de alimentis. tit. 3. quæſt. 1. nu. 44.*

86 Sextò deducitur, ſi ſtatuto, aut conſuetudine maſculi excluderent fæminas à ſucceſſione parentum, non excludendas à maſculo profeſſo in ordine ſuccedendi incapaci, quia id ſtatutum, & conſuetudo intelliguntur exiſtente maſculo capaci. Atque ita ſuſtinent Baldus *authent. ingreſſi. num. vltimo. C. de ſacroſanct. Eccleſ.* Guillelmus Benedictus relatus num. præcedenti. Nicolaus de Vbaldis *de ſucceſſione ab inteſtato. p. 2. num. 11.* habetur *tom. 8. tractatuum. p. 1.* Redoanus *de ſpoliis eccleſ. quæſt. 8. in principio. num. 11.* habetur *tom. 14. tractatuum.* Rojas alios allegans *epitome ſucceſsionis. cap. 11. num. 29.* Molin. cum multis per ipſum allegatis *lib. 1. de primogeniis. c. 13. num. 70.* Surdus *conſ. 557. num. vltimo. volum. 4.* qui omnes videntur à contrario ſenſu aliud intelligere, quando ille profeſſus fuit in monaſterio capaci ſuccedendi; & tenent expreſsè Lapus *in noua edit. allegat. 101. num. 6. & ſequentibus.* Albertus Brunus *de ſtatuto excludente fæminas propter maſculos. art. 2. principali. quæſt. 12.* Pariſ. *conſ. 47. num. 62. lib. 3.* Portius *conſ. 23. num. 32.* Vtrùm autem hæc poſterior pars vera ſit, dicemus infrà.

87 Vltimò deducitur, ſi quis grauetur hæreditatem reſtituere, ſi abſque liberis deceſſerit, & decedat relicto vnico filio profeſſo in ordine incapaci, eum dicendum mori abſque liberis, ita vt ſit locus ſubſtitutioni, quia ea conditio intelligitur ſine filiis hæredibus. Sic Bartol. *l. finali. num. 2. C. quando, & quibus 4. pars. lib. 10. l. filiusfamilias. §. cùm quis. ff. de legat. 1.* Paulus *l. cùm auus. num. 2. ff. de cond. & demonſtrat.* & ibi Barthol. Sozimus *nu. 105.* idem Paulus *l. ex facto. §. ſi quis rogatus. el 1. num. 3. ff. ad Trebellian.* & ibi Ripa *§. finali. num. 19.* Barthol. Sozimus *conſ. 92. num. 4. vol. 1.* Imola *l. Lucius. la vltima. num. 3. ff. de hæredibus inſtit.* Guillelmus Benedictus *dict. verb. in eodem teſtam. relinquens. el 1. num. 125.* & *verb. ſi abſque liberis. el 1. num. 16. & 17.* Cephalus *conſ. 46. num. 40. lib. 1.* Menochius *de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 69. num. 1091.* & alij quos refert Sfortias Oddo *de compendioſa ſubſtit. p. 6 q. 2. art. 5. num. 8.* Et hoc eſt verius, quamuis contrarium teneant Alex. & Corneus, quos ibi refert Sfortias Oddo, & licèt dubius, in eorum ſententiam magis inclinat, quod verba in huiuſmodi ſucceſſione accipi debeant naturaliter, & ſecundùm potentiam naturalem, non autem ciuiliter, id eſt, ſecundùm potentiam ſuccedendi; vnde bene ait Menochius aliis allegatis, ſucceſſurum ſubſtitutum à tempore profeſſionis huius filij non expectata morte naturali, vt in quodam ſimili dicemus. Quod ſi filius ille profeſſus eſſet in monaſterio ſucceſſionis capaci, reputaretur verè filius ad illius ſubſtituti excluſionem, vt optimè aliis relatis tradunt Cephalus, & Menochius ibidem, & Surdus ibidem.

88 Quamuis autem exiſtentia filij ſic profeſſi non operetur hanc ſubſtituti excluſionem in ſui commodum, vel monaſterij, & in ſubſtituti præiudicium: at bene operaretur in commodum alterius, ad confirmandam donationem, vel aliam diſpoſitionem ſub conditione liberorum factam, vt ſi quis donet alicui fundum, ſi cum liberis deceſſerit, exiſtentia filij huius efficeret impleri conditionem, quia in hoc caſu non exigitur exiſtentia filij quoad effectum iuris, ſed tantùm quoad effectum facti; & ita latè probant Anchar. *toto conſil. 396.* Sfortias Oddo *eodem art. 5. à num. 9.*

89 Dubitabis tandem, an teſtamentū nouitij in ſcriptis

factum ſit aperiendum ſtatim poſt profeſſionem, an expectanda ſit mors naturalis. Et quando monaſterium eſt incapax, non dubium quin ſtatim habeat effectum à die profeſſionis; ſed etiam quando capax, tenet Angulo *de meliorat. cap. 1. gloſ. 3. nu. 29.* quamuis alia per aperturam in vita factam ſoleant irritari. *l. cancellauerat. ff. de iis, quæ in teſtam. delen.* niſi ex teſtatoris voluntate aperiantur, quod ibi tradunt Angelus, Paulus, Alex. & Iaſon.

SVMMARIVM.

Quis ſtando in iure antiquo ſuccedat nouitio morienti ab inteſtato, quando monaſterium eſt incapax? n. 90.
Quid ſi religio eſt ſuccedendi capax? refertur quadam ſententia. n. 91.
Explicatur ſententia authoris. n. 92.
An monaſterium ſuccedat in partem ſuam legitimam? n. 93.
Quid ſi non ſint hæredes neceſſarij, vt aſcendentes, & deſcendentes? n. 94.
An ſuccedat monaſterium in alimentorum nouitij expenſas? n. 95.
Quid ſi conſtet nouitium ingreſſum animo perpetuò viuendi in religione? n. 96.
Quid ſi contuliſſet bona ſua monaſterio? n. 97.

90 QVÆSTIO vltima. Quis ſuccedat nouitio decedenti ab inteſtato, ac nulla renũciatione facta? Et oportet meminiſſe, in omnibus his quæſtionibus ſermonem haberi ante Tridentini decretum: nam an quid ſit in hoc immutatum per Tridentinum, dicemus cap. 5. Quæſtio hæc non habet locum in monaſteriis incapacibus ſuccedendi, ſed in his, quæ ius habent ad ſuccedendum in bona ſuorum religioſorum: nam priora monaſteria nullatenus ſuccedunt. Atque ita docent Pariſius cap. in præſentia. num. 188. de probat. Menochius conſ. 396. num. 1. volum. 4. & de præſumpt. lib. 6. præſumpt. 84. num. 2. Gutierrez quæſt. canonicis. lib. 2. cap. 1. fine. Molin. tomo 1. de iuſtitia. diſp. 140. initio.

91 Poteſt autem nouitius hic dupliciter ſe habere. Primò, quando non expreſsè contulit bona monaſterio: ſecundò, quando expreſsè ea contulit; & vterque caſus eſt ſeorſim diſputandus. Prior ergo difficultas eſt, quis ſuccedat nouitio decedenti ab inteſtato in religione capaci ſuccedendi, quando bona ſua non contulit monaſterio, nec alteri. Quidam dicunt ſuccedere monaſterium in ea bona. Ducuntur, quia cùm ingrediens religionem, eo ipſo quod elegerit à principio vero perſeuerandi animo religionem, cenſetur conſequenter eligere monaſterium, vt ſuum futurum hæredem, & dum de contraria voluntate non conſtat, cenſetur excludere hæredes ab inteſtato, quia perſeuerantia in priori voluntate præſumitur dum non reuocatur. cap. maiores. de baptiſmo. Atque ita tenent Antonius cap. in præſentia. num. 44. de probationibus. & ibi Decius in noua edit. à num. 284. vſque ad 287. Henricus num. 13. Bellamera num. 37. Barbatius num. 59. Mantua. num. 82. idem Antonius cap. 2. num. 6. fine. de foro cont. Ananias cap. 2. num. 8. de teſtament. Anchar. cap. 2. num. 3. de teſtam. Cynus authent. ingreſſi. num. 2. quæſt. 2. C. de ſacroſanct. Eccleſ. & ibi Roſel. nu. 16. & ibi Iacobus de Raueñas, & Reinerius de Forliuio, quos refert, & ſequitur Anchar. conſ. 69. num. 12. Felin. cap. cùm adeò. num. 3. de præſumpt. idem Barbatius Clem. 1. nu. 20. de electione. Ioannes Lupus rubr. de donationibus inter virum, & vxorem. §. 38. num. 7. Plaza de delictis. cap. 42. num. 23. Mandoſ. in caſibus annalibus. num. 56. caſu 185. & num. 65. caſu 196. Iulius Clarus lib. 3. receptarum. §. teſtamentum. quæſt. 28. num. 6. fine. Surdus deciſ. 303. num. 8. Confectius in priuileg. Mendicantium, in notabilibus poſitis poſt Bullas Pontificias, tract. 13. cap. 13.

92 Sed tenendum eſt, nullatenus pertinere ad monaſterium, ſed ad hæredes illius nouitij ab inteſtato, quia nouitius non cenſetur bona donare religioni, niſi cùm actu profitetur, nec vſque tunc cenſetur cum effectu religioſus: ergo nulla eſt ratio, cur bona pertinere debeant ad monaſterium; & conſequenter ſuccedent hæredes ab inteſtato. Item ex l. apud Labeonem. 22. in princip. iuncto §. finali. ff. de præſcript. verb. vbi cùm res ea conditione eſſet vendita, vt ſi intra certum tempus diſpliceret, redderetur, ſin autem contractus teneret; deciditur, quod ſi diſpliceat, reddatur res ipſa, & quidquid ratione ipſius ad emptorem perueniſſet, ſi verò periit intra id experientiæ tempus, nullus eſſet contractus. Et ſi idem operatur interitus ante contractum perfectum, quod diſplicentia emptoris: ſimiliter idem operabitur mors nouitij, ac ipſius diſplicentia; ſed ſi diſpliceret ſibi ſtatus, nil acquireret monaſterium. Atque ita docent Bartol. authent. ingreſſi. in 2. lectura. num. 56. C. de ſacroſanct. Eccleſ. quamuis authent. ſi qua mulier. C. eodem tit. dubius maneat, & relinquat cogitandum Iaſon ea authent. ſi qua mulier. num. 59. Abbas cap. in præſentia. num. 68. de probationibus. num. 61. Imola num. 24. Beroius num. 552. Pariſius ibi. num. 188. Additionator ad Decium ibi. in noua editione. num. 286. littera D. Calderinus toto conſ. 9. tit. de regularibus. Anchar. cap. beneficium. num. 3. de regularibus. in 6. & cap. 2. Barbatius cap. 2. num. 3. & 4. de teſtament. & ibi Imola num. 19. Francus rubr. de teſtament. in 6. n. 67. Beroius conſ. 28. num. 13. volum. 1. Bellamera cap. quanto. num. 12. de officio ordin. Capra conſ. 145. num. 10. Nicolaus de Vbaldis de ſucceſſione ab inteſtato. vbi de ſucceſſione regularium. 2. p. num. 10. habetur tom. 8. tractatuum. p. 1. Redoanus de ſpoliis eccleſiaſticis. quæſt. 8. in principio. n. 70. Petrus de Peruſio de mutatione ſtatus Eccleſiarum. cap. 1. nu. 1. habetur vterque tomo 14. tractatuum. Additionator ad Decium dict. authent. ingreſſi. ſub num. 4. littera B. Tiraquellus de retractu lignager. §. 1. gloſ. 8. num. 36. Angelus verb. nouitius. num. 11. vbi Armilla num. 17. Tabiena q. 12. num. 13. Sylueſter verb. religio. 5. q. 12. Nauarr. comment. 2. num. 49. de regularibus. Gregorius Lopez l. 17. verb. entrando. tit. 1. p. 6. Villalobos in communibus opinion. littera M. verb. monachus. num. 164. Brunerus in ſuo compendio. littera B. verb. bona nouitij. Parlador in ſeſquicenturia quotidianarum differentiarum. differentia 147. §. 1. in fine. Menochius conſ. 396. num. 8. volum. 4. & de præſumpt. lib. 6. præſumpt. 84. à num. 12. Bimius conſ. 32. num. 2. & 4. vol. 1. Caualcanus deciſ. 10. num. 37. p. 5. Thomas Triuiſan. in deciſionibus Venetianis. lib. 2. deciſ. 57. num. 17. Lælius Zecchius de Repub. eccleſiaſtica. tit. de regularibus. cap. 3. nu. 10. Hondedeus conſ. 73. num. 16. volum. 2. & conſ. 94. num. 7. volum. 1. Paulus Fuſ. lib. 2. de viſitatione Epiſc. cap. 15. n. 67. Andreas Fachin. in controuerſiis iuris. lib. 6. cap. 19. verſ. mihi probatur. Gutierrez quæſt. canonicis. lib. 2. cap. 1. num. 101. & num. 107. verſ. quinimò. & num. vltim. in caſu 1. & 2. Tapia authent. ingreſſi. verb. ſua. cap. 2. num. 14. Villadiego iunior in foro iuzgo. lib. 4. tit. 2. l. 12. num. 4. Molina tom. 1. de iuſtitia. diſp. 140. colum. 1. verſ. de aliis ergo. Azor tom. 1. inſtit. moralium. lib. 12. cap. 3. quæſt. 3. Gratianus reg. 456. num. 13. Manuel quæſt. regular. tom. 2. q. 80. art. 2. ſtatim in princ. & quæſt. 47. art. 12. fine. & quæſt. 77. art. vltimo. Rebellus tract. de iuſtitia. p. 2. lib. 1. q. 8. ſect. 5. num. 52.

Hæc tamen ſententia multis modis temperari ſolet. 93
Primò limitatur, vt procedat quoad omnia nouitij bona præter legitimam monaſterio competentem: in illa enim non ſuccedunt venientes ab inteſtato, ſed monaſterium: & eo magis ſi pro maiori parte anni in nouitiatu ſtetiſſet. Sic limitat Tapia num. præcedenti allegatus. Ducitur; nam cùm teſtamentum ante ingreſſum factum rumpatur per profeſſionem quoad legitimam, ſignum eſt, aliquod ius ſaltem in ſpecie competere monaſterio ex ipſo ingreſſu: non enim præſumitur ingreſſus animo exeundi. Sed hæc limitatio prorſus diſplicet, quia minus verum eſt, aliquam ex bonis nouitij legitimam deberi monaſterio, quamuis aliàs ipſe teſtaretur præterito omnino monaſterio, quando nulla nouitij diſpoſitio præceſſit, vt probauimus.

94 Secundò temperatur, vt habeat locum quoad hæredes, qui ſunt aſcendentes, vel deſcendentes nouitij, ſecus quoad alios: non enim in bona nouitij decedentis ab inteſtato ſuccedent: ſic Lucas de Peña allegatus numero 79. Sed iure optimo hanc limitationem reprobat Tapia dict. authent. ingreſſi. verb. ſua. cap. 2. num. 1. quia cæteri Doctores de hæredibus ab inteſtato loquuntur, ex quorum numero non dicuntur aſcendentes, & deſcendentes, vtpote qui etiam contra nouitij teſtamentum ſuccedunt in legitimam eis debitam. Præterea, quia rationes adductæ num. 92. probant monaſterium carere prorſus iure in ea nouitij bona, ac proinde idem de illis reputandum eſſe, ac ſi omnino deceſſiſſet ab inteſtato.

95 Tertiò temperari poteſt, vt ſuccedat monaſterium in expenſas alimentorum illius nouitij. Sed nec hæc limitatio eſt vera, eámque reprobant Nicolaus de Vbaldis eo. num. 10. & Redoanus num. 71. vbi eos allegaui num. 92. quia nouitius non tenetur has expenſas ſoluere, vt probauimus cap. 10. lib. 6. num. 4.

96 Quartò limitatur, niſi euidenter conſtiterit nouitium ingreſſum animo perpetuò viuendi in religione; tunc enim ſi ab inteſtato decedat, ſuccedit in eius bona monaſterium. Ratio eſt, quia hic non poteſt amplius ad ſeculum redire, ſed manet profeſſus in genere, & ideo vel in illo monaſterio, vel in alio debet permanere, iuxta cap. conſulti. & cap. ſtatuimus, de regularibus. & cap. non ſolùm. cap. conſtitutionem. cap. priuilegium. eodem tit. in 6. cenſetúrque quaſi profeſſus, & ideo eius bona acquirentur monaſterio, ſaltem virtute illius obligationis iam contractæ. Atque ita docent Pariſ. cap. in præſentia. num. 188. de probation. Nicolaus de Vbaldis, Redoanus num. 71. Andreas Fachin. allegati num. 79. Satia, quamuis dubius, cogitandúmque dicens additionibus ad Abbatem. d. cap. in præſentia. num. 68. verſ. in hoc caſu. Eandémque limitationem probat Menochius conſ. 396. num. 12. volum. 4. de præſumptionibus. lib. 6. præſump. 84. n. 7. dicens, quamuis hæc opinio ſuſtineri nequeat attento Tridentin. ſeſſ. 25. de regularib. cap. 19. quia ante annum nouitiatus nulla poteſt eſſe profeſſio: at ſi poſt annum nouitiatus perſeueret, & conſtet de intentione mutandi vitam, habebit locum hæc limitatio. Cæterùm hæc limitatio diſplicet, eámque bene reprobat Gutierrez quæſt. canonicis. lib. 2. cap. 11. num. 105. Nam nouitij in ipſo religionis ingreſſu firmum perſeuerandi animum habent, nec ea voluntas vitæ mutandæ ſatis eſt ad profeſſionem.

97 Vltimò temperatur hæc ſententia, niſi nouitius in ipſo ingreſſu expreſsè contuliſſet bona ſua monaſterio, nec expreſsè reuocauerit: tunc enim bona ad monaſterium pertinebunt, & non ad hæredes ab inteſtato. Probatur ex cap. in præſentia. de probat. ibi; *quare cùm conſtet quod idem monachus bis monaſterio veſtro obtulerit ſe, & ſua, neque ex aduerſo probetur*, &c. & idem ferè probatur ex cap. vltim. de ſucceſſionibus ab inteſtato. Item, quia nouitius dedicans expreſsè bona, declarauit facto illo, vt data perſeuerantia eſſent ea bona monaſterij. Cùm ergo perſeuerauerit in religione vſque ad mortem, nec eam voluntatem reuocauerit, pertinebunt vtique ad monaſterium ea bona virtute illius donationis. Atque ita docent Abbas, & Pariſ. num. 187. Additionator ad Felinum, Angel. Sylueſt. Armilla, Tabiena, Nauarr. Gutier. vtroque loco, Paulus Fuſius, Azor, vbi eos retuli num. 92. Menochius de præſumptionib. lib. 6. præſumpt. 84. num. 3. & conſ. 396. num. 3. vol. 4. Sed hanc limitationem aliqui reprobant, dicúntque adhuc ea bona pertinere ad venientes ab inteſtato, niſi ea bonorum dedicatio facta fuiſſet independenter à religionis ingreſſu, vt præſumitur hic facta, quando longè ante ingreſſum fieret. Ratio eſt, quia dedicatio bonorum expreſsè facta in religionis ingreſſu, habet tacitam conditionem, ſi profeſſio ſequatur (vt diximus ſuprà.) Cùm ergo in hoc euentu non ſequatur profeſſio, ceſſabit ea dedicatio, quaſi deficiente conditione in illa imbibita. Atque ita docent Beroius cap. in præſentia. num. 553. de probat. Nicolaus de Vbaldis de ſucceſſ. ab inteſtato. vbi de ſucceſſione regularium. 2. p. num. 10. Redoanus de ſpoliis eccleſ. quæſt. 8. in principio. num. 71. Hondedeus conſ. 73. num. 18. volum. 2. Manuel quæſt. regular. tomo 2. quæſt. 80. art. 2. ſtatim in principio. Atque ob eandem rationem inſurgit in hanc limitationem Decius eo cap. in præſentia. in noua editione. num. 283. quamuis ipſe in omni euentu cenſeat non ſuccedere hæredes ab inteſtato, vt eum retulimus num. 91. Cæterùm quamuis hoc ſit ſatis probabile, magis tamen placet prædicta limitatio, vt in eo euentu remaneant bona apud monaſterium; quia tacita conditio, quæ ei donanti ineſt, non eſt præcisè, ſi ſequatur profeſſio, ſed ea eſt, ſi ille in religione perſeuerauerit: at verè in ea perſeuerauit, quamuis mors profeſſionem impedierit. Si tamen ille donans explicaret ſe nolle aliter valere donationem, quàm ſequuta profeſſione, rediret ad venientes ab inteſtato, cùm verè profeſſio ſequuta non ſit, vt in ſimili dicemus ob decretum Trident. eam clauſulam irritam habens.

CAPVT IV.

An beneficia nouitij vacent, aut illis renunciare valeat, conferríve poſſint, attento iure antiquiore ante Tridentinum?

SVMMARIVM.

Quot quæſtiones diſputandæ ſint. n. 1.
Beneficia nouitij an vacent, aut ipſis renunciare valeat tempore nouitiatus? n. 2.
An procedat tam in beneficiis minoribus, quàm in maioribus? num. 3.
Quid ſi in beneficij fundatione cautum ſit, vt vacet non reſidente capellano per certum tempus? n. 4.
Quid ſi beneficium nondum collatum erat, & ſic non erat ius in re, ſed nouitius habebat ius ad illud? n. 5.
Quid ſi nouitiatus duret vltra annum? n. 6.
An in Societate IESV vacent beneficia nouitij toto probationis biennio, aut ante profeſſionem, & quo tempore reſignanda ſint? n. 7.
An ſit irrita collatio beneficij nouitij facta alij, nec profeſſione ſequuta confirmetur? n. 8.
An nouitius canonicus ſit neceſſariò ad electionem vocandus, aut poſſit conſtituere procuratorem? refertur quadam ſententia. n. 9.
Sententia authoris. n. 10.
An ſi acceſſerit vocatus, aut non vocatus, habeat ius eligendi? num. 11.
Quid ſi iure ſingulari habeat ius eligendi, aut præſentandi, vt ſi ſit patronus? n. 12.
An penſiones nouitij etiam in Societate IESV vacent tempore nouitiatus per profeſſionem, aut vota biennij? n. 13.

TRIPLEX inuoluitur difficultas. Prima eſt de beneficiis ante nouitiatum adeptis. Secunda, de fructibus perceptis ex beneficio in anno nouitiatus. Tertia eſt de adeptis poſt nouitiatum. 1

An beneficia nouitij eo ipſo vacent? Hac in re erat olim magna inter Doctores controuerſia. Quidã enim ſentiebant Epiſcopum poſſe nouitio duorum menſium ſpatium taxare, intra quod teneretur renunciare beneficio, ſi in religione permanere velit. Alij autem cenſebant exigi licentiam Epiſcopi ad religionis ingreſſum, ne beneficia eo ipſo vacarent; quas ſententias refert Archidiaconus cap. beneficium. paulo poſt princip. de regularib. 2